

УДК 791.43-05

Т. В. Асютіна

**ПРОФЕСІЙНА МЕДІАОСВІТА ЯК ЗАСІБ
ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ
ТЕЛЕВІЗІЙНИХ РЕЖИСЕРІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Життя сучасної людини проходить в умовах зростаючих потоків інформації. Об'єктивно і суб'єктивно інформація впливає на людей, змінюючи їх знання, сприйняття подій і, як результат, розуміння навколишнього світу в цілому.

В сучасному медіапросторі по-новому складаються відношення всіх учасників процесу комунікації. Зміщуються напрямки розвитку, трансформуються традиційні ролі та стратегії. Особливо відчуває ці зміни та реагує на них молодь, як наймобільніша та рухлива соціальна група, вона швидко змінює свої медіа вподобання та моделює свою медіареальність. Сучасний студент вихований медіасферою, сприймає навколишній світ, як калейдоскоп, фрагментарно, енергійно рухаючись в бурхливому потоці інформації, реагуючи на найменші зміни в медіапросторі.

В даній статті ми ставимо за мету висвітлити проблему професійної медіаосвіти не журналістів, про яких згадується в більшості наукових фахових матеріалів, а саме майбутніх телевізійних режисерів, важливих учасників телевізійного процесу. Але на жаль, в більшості наукових праць розглядають проблеми масової медіаосвіти, при цьому професійна медіаосвіта, залишається майже поза увагою фахівців.

Необхідність підвищення рівня медіакультури майбутніх фахівців в сфері телевізійної режисури, обґрунтованість впровадження новітніх методик викладання сучасному студенту з огляду на особливості його способу мислення, медіаграмотність викладача та потреби введення професійної медіа освіти як складової фахової підготовки зумовлюють актуальність нашого дослідження.

Особливості сучасного етапу розвитку освіти в Україні потребують впровадження розвинених форм і методів навчання, що сприяють становленню особистості студента. На жаль, в Україні дуже гостро стоять дві проблеми: перша полягає у вихованні майбутніх телевізійних режисерів, як медіаграмотних творчих особистостей, здатних розуміти медіаринок та в подальшому мати змогу брати в ньому участь, на правах професіоналів, створюючи телепростір [8, с. 32].

Отже постає друге питання, щодо медіаграмотності викладача, який готує телережисера, як повноправного учасника медіапростору. Звичайно, на сьогоднішній вищій школі позначаються наслідки розвалу всіх соціальних систем в 90-х роках ХХ століття. Безсумнівно, на мотивацію учнів впливає соціальна неефективність освіти почастишали

випадки розбіжності освіченості та успішності і загальне відставання системи освіти від вимог сучасного життя [3, с. 153].

Вища освіта в галузі телебачення, а саме підготовка майбутніх телевізійних режисерів, покликана виховувати фахівців-практиків, здатних орієнтуватися в телевізійному середовищі, застосовувати на практиці свої знання та вміння орієнтуватися в робочому процесі під час запису телепередач, у прямому ефірі, вміти працювати в телевізійній команді [9, с. 265].

Освіта телережисерів – це професійна підготовка майбутніх спеціалістів телебачення як кваліфікованих фахівців для медіа індустрії. В реальному житті роботодавці нарікають на низьку професійну підготовку кадрів. Дипломованого телережисера (та інших телевізійних працівників) вимушені навчати на телекомпанії, оскільки рівень знань та практичні навички студента недостатні для виконання професійних обов'язків [13].

Завданням педагогів є розробка питань щодо застосування медіа в навчальному процесі. Найпотужнішим джерелом пізнавальної активності студентів, розвитку їхніх творчих здібностей, інтересів, умінь і навичок та інших інтелектуальних складників сьогодні є медіаосвіта.

Розвивати у студентів допитливість, інтерес до предмету, бажання діяти творчо, нестандартно – це є найважливішим педагогічним фактором сучасної освіти телережисерів. Телережисер – це організатор процесу, людина, яка розуміє і частково володіє всіма суміжними професіями, задіяними у створенні телевізійних програм. Завдання режисера – знайти творче та організаційне рішення гармонійної роботи всіх служб, які беруть участь у створенні телевізійного продукту [1, с. 200].

Застосування медіаосвітніх технологій у професійній підготовці студентів вимагає нових підходів до методів, форм, прийомів та засобів у навчально-виховному процесі, що є особливо актуальними для забезпечення належного рівня підготовки майбутніх спеціалістів.

Покоління ХХІ століття, виховане новітніми технологіями, мислить кліпово тобто сприймає навколишній світ як мозаїку розрізнених, мало пов'язаних між собою фактів. Таким тип мислення стає при тривалому вживанні інформації в мозаїчному і препарованому вигляді через медіапростір.

Фахівець з інформаційних технологій Джеймс Мартін стверджує: „Людей можна розділити на два типи. Перший – це „люди-книги”. Вони отримують багато інформації від читання, тому їх головна відмінна риса – дуже великий обсяг уваги.

„Людина екрану” кардинально відрізняються від них. Під час розмови „людина екрану” постійно хочуть змінити тему і рухатися далі. Зростає покоління людей, які звикли до того, що на екрані відбувається кілька речей одночасно, і хочуть щоб навколишнє середовище негайно

реагувало на їх запити. Вже зараз у підлітків діапазон уваги набагато нижче, ніж у тих, хто старше двадцяти” [13].

У 2010 році культуролог К. Г. Фрумкін виділяє п'ять передумов, що породили феномен „кліпове мислення”:

- 1) прискорення темпів життя;
- 2) необхідність більшої актуальності інформації і швидкості її надходження;
- 3) збільшення різноманітності інформації;
- 4) збільшення кількості справ, якими одна людина займається одночасно;
- 5) зростання діалогічності на різних рівнях соціальної системи [11].

Люди нового когнітивного стилю зовсім не є інтелектуально неповноцінними – навпаки вони досконало володіють багатьма необхідними їм навичками. Вони лише випадають з культури, орієнтованої на лінійний текст. Тому куди більш логічним є закликати не боротися з кліповим мисленням, пристосовуючи його під вже вмираючу культуру, а використання його особливостей для навчального процесу. Отже, треба впроваджувати новітні методи викладання з урахуванням особливостей мислення сучасних студентів та вимог сучасного життя. Безсумнівно, педагогічні методики мають бути гнучкими та підлаштовуватись до реалій життя [14].

На сучасному етапі у професійному навчанні медіаосвітні технології створюють необмежені можливості для накопичення індивідуального досвіду майбутнього фахівця, який має орієнтуватися в сучасному медіапросторі, розуміти основні принципи функціонування різних видів засобів масової інформації, розрізняти інформацію за рівнем впливу на особистість, аналізувати й оцінювати медіа-повідомлення, знати правила організації професійної діяльності з використанням технології мультимедіа, збирати, обробляти, зберігати та передавати інформацію з урахуванням пріоритетів професійної діяльності [5, с. 129].

Одним із головних завдань професійної медіаосвіти є розвиток особистості майбутнього телережисера, під чим ми розуміємо творчий розвиток, самостійне, креативне мислення в сфері фахової діяльності, вільну орієнтацію в сучасному інформаційному потоці, оволодіння практичним арсеналом інструментів для створення медіареальності на професійному рівні.

Медіаосвіта як важливий напрям в освітянській галузі відокремилась кілька десятиріч тому і отримала не лише теоретичне осмислення й методологічне обґрунтування, а й набула широкого застосування. Але й досі деякі питання, особливо в сфері професійної медіаосвіти, залишаються поки що недоторканими.

Проблеми медіаосвіти неодноразово розглядали зарубіжні та вітчизняні науковці, зокрема Г. Онкович, А. Спічкін, Ю. Усов, О. Федоров, І. Жилавська, Л. Прессман, Ю. Божков. Вони доводять, що

медіаосвіта є частиною освітнього процесу, яка спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерне опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [4, с. 18].

Однак і в загальній освіті, й у професійній підготовці більшості фахівців в Україні відсутні цілеспрямована навчальна діяльність щодо правил роботи із медіатехнологіями, закони творення навчальної інформації, способів її доведення до студентів.

Отже, одним із основних завдань вищої школи є інформатизація навчально-виховного процесу, що охоплює створення та розвиток комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища. Викладачі повинні не ігнорувати дослідження медіапростору, а пильно слідкувати за його стрімким розвитком та бути медіаграмотними педагогами. Медіаграмотність викладачів дає можливість ефективніше застосовувати медіазасоби, медіаджерела, що загалом підвищує професійно-особистісний рівень студентів [6, с. 200].

Для підвищення знань та навиків студентів в галузі телевізійної режисури треба вводити такий структурний підрозділ як медіатека, що має в собі сукупність фондів не тільки друкованих професійно-орієнтованих видань, а ще й різноманітних технічних та інформаційних засобів, архівних відеоматеріалів [7, с. 296].

Методика медіаосвіти студентів повинна ґрунтуватися на реалізації творчих завдань, що мають такі дидактичні функції: навчальна, адаптаційна, розвивальна та керуюча. Серія практичних творчих завдань креативного характеру дозволяють майбутнім телевізійним режисерам набути власний досвід всіх етапів створення телевізійного продукту. А також слід впровадити для телережисерів ознайомлення з пакетом професійних програм для монтажу та створення телевізійних передач, які широко використовуються телеканалами, а саме: Adobe Premiere Pro, Adobe Photoshop, Adobe After Effects, Adobe Audition, Edius.

Це підвищить рівень професійної підготовки студентів та вплине на працевлаштування майбутніх фахівців, які будуть здатні працювати на телебаченні повноцінними режисерами [2, с. 48].

Застосування досягнень новітніх медіатехнологій відкриватиме перед викладачами та студентами нові можливості, значно розширює та урізноманітнює зміст навчання, методи та організаційні форми навчально-виховного процесу, забезпечує високий науковий і методичний рівень викладання.

Аналіз теоретичного матеріалу та досвід в галузі телевізійної режисури дозволяють необхідність подальшого впровадження і вдосконалення медіатехнологій з метою поглиблення освітніх можливостей у професійній підготовці молоді. Таким чином, медіаосвіта

є невід'ємною складовою у формуванні професійно-особистісного розвитку майбутніх телережисерів. Завдання медіаосвіти у професійному становленні майбутніх фахівців визначається цілю виховання в них розвинутої медіакультури, що передбачає набуття вмінь і навичок критичного сприйняття інформаційного потоку, аналізу та самостійного створення майбутніми режисерами медіареальності.

Список використаної літератури

- 1. Борецкий Р. А.** Осторожно, телевидение! / Р. А. Борецкий. – М. : ИКАР, 2002. – 259 с.
- 2. Бэзэлгэт К.** Ключевые аспекты медиаобразования / К. Бэзэлгэт // Доклад на российско-британском семинаре по медиаобразованию. – Москва, 1995. – 51 с.
- 3. Гриневич М. С.** Медіаосвітні квести / М. Гриневич // Вища освіта України. – 2009. – № 3. – Дод. 1. Педагогіка вищої школи : методологія, теорія, технології. – К. : Гнозис, 2009. – С. 153-155.
- 4. Давыдова М. А.** Влияние электронных медиа на формирование индивидуализма в молодежной среде : автореф. ... канд. соц. наук. / Давыдова М. А. – Майкоп, 2012. – 22 с.
- 5. Жилавская И. В.** Медиаобразование молодежной аудитории. / И. В. Жилавская. – Томск : ТИИТ, 2009. – 322 с.
- 6. Медийная и информационная грамотность:** программа обучения педагогов. – М. : Институт ЮНЕСКО по информационным технологиям в образовании, 2012. – 200 с.
- 7. Онкович А. В.** Векторы развития современного медиаобразования / А. В. Онкович // Журналистика и медиаобразование : сб. трудов IV Междунар. науч.-практ. конф. (Белгород, 22-24 сент. 2010 г.) / под ред. проф. А. П. Короченского, проф. М. Ю. Казак. – Белгород : Изд-во „БелГУ”, 2010. – с. 296-302.
- 8. Чельшева И. В.** Медиареальность : новый тип социокультурной среды / И. В. Чельшева. – Saarbrücken (Germany): Lambert Academic Publishing, 2012. – 195 с.
- 9. Щетинина Г. Н.** ТВ-журналистика : прогресс или регресс? / Г. Н. Щетинина // Журналистика и медиаобразование в XXI веке: сб. науч. трудов II Междунар. науч.-практ. конф. Т.1 / под ред. А. П. Короченского. – Белгород : Изд-во БелГУ, 2007. – С. 265-267.
- 10. Юровський В. Я.** Телевидение – поiski и решения / В. Я. Юровський. – М. : Аспект пресс, 2004. – 234 с.
- 11. Фрумкин К. Г.** Клиповое мышление и судьба линейного текста / К. Г. Фрумкин / Inetemum 2010. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://mediareview.by.ru/rostov/text_009.htm
- 12.** [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://vazno.by/news/2012/01/10/povorotnyy-moment-v-istorii>
- 13.** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nounivers.narod.ru/pub/kf_clip.htm
- 14.** [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.coe.int/t/dg4/education/edc/1/WhatIsEDCHRE/Aspect%20of%20citizens>

Асютіна Т. В. Професійна медіаосвіта як засіб професійно-особистісного розвитку майбутніх телевізійних режисерів у вищій школі

У статті розглядаються питання теорії та методики фахової медіаосвіти як засобу професійно-особистісного розвитку майбутніх телевізійних режисерів. Надано характеристики найбільш відомих медіаосвітніх концепцій, проаналізовано практичний досвід виховання майбутніх телевізійних режисерів у вищій школі.

Ключові слова: телережисера, медіаосвіта, медіаграмотність, медіатека, кліпове мислення, людина екрану, людина-книга.

Асютина Т. В. Профессиональное медиаобразование как способ профессионально-личностного развития будущих телевизионных режиссеров в высшей школе

В статье рассматриваются вопросы теории и методики профессионального медиаобразования как способа профессионально-личностного развития будущих телевизионных режиссеров. Даются характеристики наиболее известных медиаобразовательных концепций, анализируется практический опыт воспитания будущих телевизионных режиссеров в высшей школе.

Ключевые слова: телережиссер, медиаобразование, медиаграмотность, медиатека, клиповое мышление, человек экрана, человек - книга.

Asyutina T. V. Professional Media Education as a Way of Professional and Personal Development of Future Television Director at the University

The article examines the theory and methodology of professional media education as a way to seasoned professional and personal development of the future of television directors. Given characteristics of the most well-known media educational concepts, analyzes the experience educating future TV directors in university.

Стаття надійшла до редакції 16.02.2013 р.

Прийнято до друку 31.05.2013 р.

Рецензент: к. п. н. Кулдиркаєва О. В.